

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden, lag om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning samt vissa lagar som har samband med dem

Till miljöutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden, lag om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning samt vissa lagar som har samband med dem (RP 269/2018 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för utlåtande till miljöutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsdirektör Riitta Rönn, miljöministeriet
- direktör Raija Aaltonen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- vice verkställande direktör Leena Linnainmaa, Centralhandelskammaren
- miljödirektör Timo Kanerva, Metsä Group
- enhetschef Sanna Suvanto, Ramboll Finland Ab
- expert Heidi Lettojärvi, Finsk Energiindustri rf
- verksamhetsledare Pekka Suomela, Gruvindustri rf
- miljöchef Fredrik Blomfelt, Skogsindustrin rf
- miljöjurist Pasi Kallio, Finlands naturskyddsförbund rf
- direktör för verksamhetsmiljön Helena Soimakallio, Teknologiindustrin rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands näringsliv rf
- Infra rf
- Företagarna i Finland rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Det viktigaste innehållet i och syftena med propositionen. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att behandlingen av miljörelaterade tillståndsärenden ska bli smidigare och snabbare.

Utlåtande EkUU 64/2018 rd

Vissa tillstånd slås samman och vissa tillståndprocesser före verksamhetsstarten samordnas tidsmässigt.

I propositionen föreslår regeringen att det inrättas ett serviceställe där miljötillstånd, tillstånd för vattenhushållning och undantagslov enligt naturvårdslagen kan beviljas genom ett enda beslut. Dessutom innehåller propositionen ett förslag till ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB-lagen). Kungörelser och hörande i fråga om MKB-miljökonsekvensbeskrivningar och miljötillståndsansökningar ska kunna ske samtidigt. Dessutom föreslår regeringen att utredningsbehoven beträffande MKB och miljötillstånd samordnas.

Ekonomiutskottet anser att de här principerna är mycket välkomna och tillstyrker den föreslagna lagstiftningen med följande kommentarer.

Referensram. Utskottet noterar att ändringarna enligt propositionen delvis bygger på de ändringsprojekt som fortfarande är under behandling i riksdagen. Eftersom lagstiftningen om de nya strukturerna fortfarande behandlas tar ekonomiutskottet i det här utlåtandet inte ställning till de administrativa lösningarna i de föreslagna bestämmelserna, såsom landskapsstrukturen eller inrättandet av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Utskottet granskar förslagen om hur tillståndsprocesserna ska göras smidigare åtskilt från de här strukturerna.

Utskottet har behandlat det föreslagna lagstiftningspaketet utifrån sitt eget ansvarsområde och därmed ligger fokus på näringsidkarnas situation.

Allmänna synpunkter på utvecklingen av lagstiftningen. Lagstiftningen utvecklas nu i rätt riktning för att minska de överlappande utredningsskyldigheterna och hörandefaserna, som upplevts som oändamålsenliga. De nya bestämmelserna går ut på att tillstånden ska betraktas som helhet och inte som enskilda tillstånd. När de olika elementen i tillståndsprocessen ses i ett samlat perspektiv underlättas också en lämplig organisering av myndighetsarbetet. För de sökande är det viktigt att tillståndsprocessen är förutsebar, med andra ord att myndigheternas riktlinjer är bestående och att förhandsbesked ges om hur lång tid processerna kommer att ta. Utskottet bedömer att det nya synsättet gör det lättare att nå också det här målet.

Även om utskottet anser att de föreslagna bestämmelserna är lämpliga har sakkunniga också lyft fram vissa aspekter som tyder på att ändringarna är otillräckliga trots att de i princip är motiverade. Enligt förslaget (8 § i lagförslag 1) ska de myndigheter som tillämpar lagen i samarbete beräkna en målsatt handläggningstid för tillståndsansökningarna och utifrån den ange en uppskattad tidpunkt för när besluten i tillståndsärendena kommer att meddelas. Ekonomiutskottet förhåller sig reserverat till ett så här ospecificerat mål och föreslår att miljöutskottet preciserar 8 § så att den blir mer förpliktande. Målet bör vara att processen ska ha en enda fas inom MKB.

De sakkunniga som utskottet hört har också pekat på betydelsen av att myndigheten tillhandahåller rådgivning och vägledning. Utskottet ser det som angeläget att de sökande på begäran har rätt att träffa en företrädare för tillståndsmyndigheten för att få vägledning.

Den tidsfrist som myndigheten anger för sin handläggning måste vara bindande för att ha faktisk betydelse för de sökande. Utskottet påminner om hur till exempel förfarandet enligt tjänstedirek-

Utlåtande EkUU 64/2018 rd

tivet (12 och 13 § i lagen om tillhandahållande av tjänster) fungerar: Om en ansökan inte kan avgöras inom den uppskattade behandlingstiden, ska den behöriga myndigheten innan den uppskattade tiden går ut bestämma en tilläggstid för behandlingen. Om ansökan inte har behandlats inom den utsatta tiden och tiden inte har förlängts, anses tillståndet beviljat.

Även om modellen i tjänstedirektivet inte till alla delar lämpar sig för det miljörelaterade tillståndsförfarandet kan en bindande tidsfrist bli ett incitament för myndigheterna att organisera funktionerna effektivt. Om digitaliseringen dessutom nyttjas mer effektivt underlättas situationen för både myndigheterna och kunderna inom förvaltningen.

Allmänt intresse. Sakkunniga har lyft fram frågan om den rättsliga ställningen för övriga parter i tillståndspliktiga projekt och myndigheternas lagfästa rätt att överklaga en annan myndighets beslut i syfte att skydda allmänintresset. Utskottet anser att det allmänna intresse som skyddas av den överklagande myndigheten kan beaktas redan i förfarandet för det egentliga tillståndsbeslutet och i tillståndsvillkoren. Utskottet anser inte att de föreslagna bestämmelserna är problematiska på den här punkten.

Avslutningsvis. Utskottet påpekar att propositionen inte innehåller några förslag till bestämmelser om förhållandet mellan planläggningen och det tillståndsförfarande som ska ändras, fastän genomförandet av tillståndspliktiga projekt ofta är beroende av planläggning. Vid lagstiftningsreformer bör man samordna förfarandena och de innehållsliga kraven i författningar som tangerar varandra, åtminstone i fråga om de ändringar som behandlas samtidigt i riksdagen även om propositionerna är separata. Det väsentliga är att det inte uppstår överlappande arbete med att upprätta ansökningar eller handlägga ansökningar vid myndigheterna. Inte heller får regleringen sammantaget leda till att samma aktör får rättigheter och skyldigheter som står i konflikt med varandra.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår

att miljöutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande EkUU 64/2018 rd

Helsingfors 25.1.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Martti Mölsä blå
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Touko Aalto gröna
medlem Harry Harkimo liik
medlem Petri Honkonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Eero Lehti saml
medlem Lea Mäkipää blå
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Joakim Strand sv.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.

Utlåtande EkUU 64/2018 rd

Avvikande mening

AVVIKANDE MENING

Motivering

Principerna i propositionen med förslag till samordning av miljörelaterade tillståndsförfaranden är välkomna. Avsikten är att samordningen ska göra tillståndsförfarandena smidigare, mer samordnade och snabbare. Enligt miljöministeriets yttrande kommer det att bli lättare att hantera de samlade tillståndsförfaranden som projekten kräver samtidigt som förutsebarheten ökar.

Propositionen har ett nära samband med landskapsreformen och inrättandet av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Det är alltså oklart i vilken regleringsmiljö propositionen kommer att genomföras. Men det går att göra en bedömning av vissa delar av propositionen.

I sitt yttrande menar miljöministeriet att projektet kommer alla parter till nytta: sökande, enskilda som orsakas olägenhet och myndigheterna. Vi anser att propositionen inte i tillräcklig grad väger in att enskilda som orsakas olägenhet ska ha faktisk möjlighet att sätta sig in i ett projekt, komma med synpunkter på det och vid behov överklaga myndighetens beslut. I fråga om komplicerade och omfattande projekt är de föreslagna tidsfristerna för hörande och överklagande för korta med tanke på de begränsade resurserna hos enskilda som orsakas olägenheter, till exempel medborgare och frivilligorganisationer. Samtidigt försämrats tillsynen över tillståndsbesluten oskäligt mycket när myndigheterna i och med landskapsreformen fråntas sin rätt att överklaga en annan myndighets beslut.

I värsta fall kan den alltför korta tidsfristen för hörande leda till att besvären ökar, eftersom det inte finns tid att sätta sig in i projektet då det förbereds. I motiveringen till propositionen föreslår regeringen att tidsfristen för hörande förlängs till exempel till 45 dagar i fråga om omfattande projekt. Det är välkommet, men det måste finnas en paragraf som föreskriver om saken. Ambitionen att korta ner tidsfristerna för hörande och överklagande är välkommen, men det ska inte vara något tvång i den omfattning som regeringen föreslår.

Propositionen innehåller också förslag till samordning av miljökonsekvensutredningar och sökande av miljötillstånd. Vid utfrågningen av sakkunniga i ekonomiutskottet blev det klart att det inte i alla situationer är motiverat att slå samman MKB- och tillståndsförfarandena. De situationer där MKB- och tillståndsförfarandena står i konflikt med varandra är begränsade och går att klara upp utan de ändringar som nu föreslås. I och med propositionen ska miljökonsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen fogas till ansökan först "före beslutsfattandet". Men MKB-förfarandet bör vara klart innan tillståndsansökan för projektet lämnas in, eftersom MKB-resultaten ses först i miljökonsekvensbeskrivningen, utlåtandena om den och den motiverade slutsatsen. I och med sammanslagningen kommer de som lämnar utlåtande att fråntas sin möjlighet att bedöma förutsättningarna för tillståndet mot den motiverade slutsatsen och de andra aktörernas utlåtanden i miljökonsekvensbeskrivningen.

Avvikande mening

Vi föreslår

Utlåtande EkUU 64/2018 rd
Avvikande mening

att miljöutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 25.1.2019

Touko Aalto gröna
Hanna Sarkkinen vänst